

بررسی موانع و معضلات بخش تولید از دیدگاه تولیدکنندگان

تدوین: برگرفته از جلسات کارشناسی کمیسیون مشترک

چکیده

مقام معظم رهبری سال ۹۱ را سال تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی نامگذاری نموده اند. این امر نمایانگر دغدغه مسئولان نظام نسبت به شرایط اقتصادی کشور، خصوصاً مقوله تولید ملی است. تحقق اهداف شعار مطرح شده، مستلزم شناسایی موانع موجود بر سر راه تولید می باشد. در این راستا، کمیسیون مشترک دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، با برگزاری جلسات متعدد، با حضور مسئولین و تعدادی از اعضای سندیکای مخابرات، برق و الکترونیک؛ اقدام به بررسی وضعیت تولید ملی، و موانع موجود در این بخش نموده است. این گزارش حاصل تلخیص مباحث مطرح شده در این جلسات است.

واژگان کلیدی:

تولید ملی، موانع تولید، هزینه های تولید، تولید کنندگان داخلی، اصل ۴۴ قانون اساسی، قانون کار.

مقدمه

مقام معظم رهبری سال ۹۱ را سال تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی نامگذاری نموده اند؛ که نمایانگر دغدغه مسئولان نظام نسبت به شرایط اقتصادی کشور، خصوصاً مقوله تولید ملی است. شعار حمایت از تولید ملی را می توان در راستای تحقق جهاد اقتصادی تعبیر نمود. هر ساختار اقتصادی در فرایند تولید، نیازمند عوامل و منابع بوده؛ و با دغدغه تخصیص بهینه آن منابع، جهت ارتقا کیفیت و سطح تولید ملی، مواجه می باشد. مهم ترین این عوامل نیروی کار و سرمایه است؛ در نتیجه، حمایت از تولید ملی، که مستلزم حمایت از نیروی کار و سرمایه است. در ادامه مهم ترین موانع در بخش تولید، از سوی فعالان این حوزه، احصاء شده اند، مورد بررسی قرار گرفته و راهکارهایی در این زمینه ارائه می گردد.

موانع بخش تولید و راهکارهای مربوطه

۱. قانون گریزی: عدم اجرای قانون حداکثر استفاده از توان تولید داخلی، مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۲ مجلس شورای اسلامی؛ توسط دولت، نهادها و سازمان هایی که براساس اصل ۴۴؛ شرکت های دولتی به آن ها واگذار شده اند؛ همچنین خلاء قانونی در زمینه برخورد با سازمان ها و ارگان هایی که قانون مذکور را رعایت نمی نمایند.
- راهکار:** با تدوین قانون، مصوبه یا آیین نامه های لازم؛ نظارت بر حسن اجرای قانون حداکثر استفاده از توان تولید داخلی، به عهده ی تشکل های صنفی ذیربط - به لحاظ اشراف کاملی که بر فرایند تولید دارند- نهاده شود. همچنین نحوه برخورد جدی با متخلفین معین گردد.
۲. تاخیر در پرداخت مطالبات: تاخیر در پرداخت مطالبات تولید کنندگان و پیمانکاران توسط دستگاه های اجرایی، موجب تضییق آن ها، و افزایش هزینه های تولید، کاهش سرمایه گذاری و زیان آنان می گردد.
- راهکار:** الزام خریداران محصولات، به گشایش اعتبارات اسنادی (LC داخلی) در هنگام عقد قرارداد، از سقف یک میلیارد ریال به بالا، به نفع تولید کنندگان و

پیمانکاران، مطابق بند (الف) ماده (۱۱) قانون رفع موانع تولید.

۳. خریدهای خارجی: خریدهای خارجی به دو طریق مانع تولید داخلی می‌گردد؛ (الف) سازمان‌های دولتی و ارگان‌های اجرایی جهت انجام فعالیت‌های پیش‌بینی نشده در برنامه‌های سالانه خود، اقدام به خریدهای فوری و عجولانه از کشورهای خارجی می‌نمایند. (ب) همچنین نهادها و شرکت‌های مرتبط با اصل ۴۴، با توسل به عدم تولید برخی تجهیزات پیشرفته، توسط تولیدکنندگان داخلی؛ مبادرت به خرید تجهیزات خارجی بدون تامین خدمات مهندسی و پشتیبانی، می‌نمایند. این امر موجب عدم انتقال دانش فنی و سایر خدمات مهندسی به داخل کشور می‌گردد. تداوم این وضعیت مانع ایجاد زمینه مناسب جهت تولید این تجهیزات، توسط تولیدکنندگان داخلی می‌شود.

راهکارها: (الف) در راستای اجرای تبصره (۲) ماده (۲) قانون حداکثر استفاده از توان تولید داخلی، و به منظور ارائه فرصت کافی به متخصصین و مبتکرین داخلی جهت تأمین نیازهای تکنولوژیک نهاد‌های مختلف؛ سازمان‌های دولتی و سایر نهاد‌های اجرایی موظف گردند تجهیزات و اقلام مورد نیاز خود را حداقل ۶ ماه قبل از برگزاری مناقصه، به شکل‌های صنفی ذیربط اعلام نمایند. (ب) همچنین در صورت اجبار به خرید تجهیزات خارجی، پیشنهاد می‌گردد به منظور انتقال تکنولوژی و ایجاد زمینه مناسب جهت تولید داخلی، خرید از طریق تولیدکنندگان مرتبط با آن تجهیزات که دارای پروانه بهره‌برداری یا فعالیت از وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌باشند؛ صورت پذیرد. این تمهیدات به تدریج زمینه مناسب جهت تولید این تجهیزات توسط تولیدکنندگان داخلی را فراهم می‌نماید. بدیهی است که توسل به واسطه‌ها و دلالتان جهت وارد نمودن تجهیزات خارجی، مانع انتقال دانش فنی و رشد تولید داخلی می‌شود.

۴. بالا بودن هزینه‌های تولید: اخذ هزینه‌های متعدد قانونی و غیر قانونی، پرداخت‌های مضاعف؛ از جمله انواع مالیات، عوارض، بیمه‌های تأمین اجتماعی؛ و نیز بالا بودن نرخ تورم و بهره بانکی، موجب افزایش هزینه‌های تولید گردیده؛ تا آنجا که هزینه‌های تجمیع شده؛ اعم از مالیات و عوارض، بیمه

و هزینه های پرسنلی، ۶۰٪ هزینه تولید را تشکیل می دهد. این امر منجر به افزایش قیمت تمام شده محصولات داخلی، و کاهش توان رقابت با نمونه های خارجی گردیده؛ همچنین موجب کاهش انگیزه تولیدکنندگان و سرمایه گذاران می شود.

راهکارها:

الف) تمکین سازمان تأمین اجتماعی، به اجرای بند (ج) ماده (۱۱) قانون رفع موانع تولید و عدم دریافت حق بیمه مضاعف از تولید کنندگان و پیمانکاران.

۲) پرداخت قسمتی از حق بیمه ۲۳٪ سهم کارفرمای شرکت های تولیدی، توسط دولت، و یا کاهش سهم کارفرما از ۲۳٪ به ۱۴٪.

ج) تقبل پرداخت ۳٪ بیمه بیکاری توسط دولت؛ چرا که تولید کننده نقشی در بیکار شدن کارگر ندارد.

د) با اتخاذ تمهیدات قانونی بند (۲-۵) و (۳-۵) ماده (۸۰) که تاکنون در حل معضلات تولید، مفید فایده نبوده است؛ حذف گردد.

ز) کاهش مالیات تولید کنندگان و کارآفرینان.

۲۴) حذف جرایم مالیاتی و بیمه ای تولیدکنندگان و کارآفرینان.

ح) اختصاص منابع بانک صنعت و معدن، جهت تأمین منابع مالی برای تولیدکنندگان با بهره پایین، و تأمین منابع مالی برای بانک مذکور.

۵. قانون کار: مفاد قانون کار موجود، به زیان کارگر و کارفرما می باشد.

راهکار: قانون کار، با اقتباس از قانون کار چند کشور اسلامی و صنعتی دنیا اصلاح شود.

منابع:

- مشروح مذاکرات و جلسات کمیسیون مشترک با مسئولین و اعضای سندیکای مخابرات، برق و الکترونیک.